گزارش

جنگ تریاک ادامه دارد

چین سرزمین تضادها است. از یک سو رشد پرشتاب اقتصادی که می‌رود تا چندی دیگر این کشور را به بزرگ‌ترین اقتصاد جهان تبدیل کند و در سوی دیگر فقر فزاینده و مشکلات گسترده بخش بزرگی از جمعیت این کشور عملاً از حداقل استانداردهای زندگی محروم هستند. در حالی که جمعیت ساکن در شهرهای بزرگ و مناطق ساحلی این کشور هر روز بیش از گذشته از مواهب معجزه اقتصادی بهره‌مند می‌شوند، میلیون‌ها تن از مردم مناطق مرکزی که بیشترشان ساکنان روستاها هستند همچنین در تنگدستی مطلق روزگار می‌گذرانند. این درحالی است که چین علاوه بر برخورداری از درآمد ناشی از صادرات محصولات ارزان‌قیمت که عملاً بازارهای جهانی را به تسخیر خود درآورده است، در پی بهره‌مندی هرچه بیشتر از صنعت توریسم و توسعه و گسترش جهانگردی است. در همین پیوند دولت چین به تازگی برنامه گسترده‌ای را برای آموزش زبان انگلیسی به شهروندان پکن، به ویژه مغازه‌داران و کارکنان هتل‌ها و ماموران پلیس، آغاز کرده است. هدف از این برنامه تسهیل خدمات‌دهی به جهانگردان و نیز افزایش توانایی ارتباطات بین‌المللی مردم پایتخت اعلام شده است. به این منظور دولت چین برای افراد زیر ۴۰ سال دوره‌های آموزش زبان انگلیسی اجباری در نظر گرفته است. قرار است در سال ۲۰۱۵ نخستین دوره امتحان زبان برای این افراد برگزار شود. گلوبال‌تایمز می‌نویسد، در پنج سال آینده افرادی که لیسانس می‌گیرند، باید به یک هزار جمله انگلیسی مسلط باشند. مهدکودک‌ها هم موظف شده‌اند انگلیسی را در برنامه‌های آموزشی خود بگنجانند. البته این همه آنچه در چین می‌گذرد، نیست. روی دیگر سکه کشوری است که هر روز موارد ناهنجاری‌های اجتماعی در آن نسبت به گذشته افزایش می‌یابد. اعتیاد یکی از این ناهنجاری‌ها است و به گفته منابع رسمی، شمار معتادان در چین رو به افزایش است. قوه قضائیه این کشور با مجازات‌های سنگین به قصد ترساندن قاچاقچیان سعی می‌کند جلوی فعالیت آنها را بگیرد، اما مجازات اعدام هم دیگر چاره مقابله با قاچاق مواد مخدر در چین نیست. به تازگی شبکه تلویزیونی دولتی چین مراسمی را نشان داد که در آن ماموران پلیس در شهر هومِن در ایالت گوانگ دونگ، با کلاهخودهایی بر سر و مسلسل‌هایی در دست مراقب نابود شدن سه هزار و ۷۵۰ بسته هروئینی بودند که در هشت دیگ بزرگ ریخته شده بودند و طی مراسمی به آتش کشیده می‌شدند. این برنامه تلویزیونی به مناسبت روز جهانی مبارزه با مواد مخدر انجام شد. مواد مخدری که به آتش کشیده شد را ماموران مرزی چین کشف و ضبط کرده بودند. این ماموران در اکتبر ۲۰۰۹ موفق به کشف ۱۰۳۳ کیلو هروئین شدند که قاچاقچیان سعی در ورودشان از مرز پاکستان داشتند. این امر نشانی دیگر برای ماموران مرزی چین بود مبنی بر اینکه این کشور یکی از هدف‌های مهم باندهای قاچاق مواد مخدر جهانی است که با برنامه‌ریزی دقیقی عمل می‌کنند. به این ترتیب مشخص شد مواد مخدر موجود در چین تنها از مثلث کشورهای برمه، لائوس و تایلند به این کشور وارد نمی‌شود، بلکه مناطقی چون افغانستان و پاکستان نیز صادرات مواد مخدر به چین را با پیگیری آغاز کرده‌اند. قاچاق مواد مخدر و اعتیاد یکی از مشکلات بزرگ در چین است. اگرچه شمار معتادان به طور رسمی ۱/۳۴ میلیون نفر است، اما کارشناسان شمار واقعی معتادان در این کشور را بسیار بیشتر می‌دانند.

نگاهی به آمار و چگونگی اجرای اعدام در چین

حراج محکومان به مرگ

مازیار خسروی

«مرگ یک انسان فاجعه است اما مرگ یک میلیون انسان تنها آمار است.»

جوزف استالین

تا دو سال پیش، شیوه رایج شلیک گلوله به پشت سر بود. متهم را بعد از محاکمه در عقب یک وانت در سطح شهر می‌گرداندند و پس از آنکه به قدر کافی «برای دیگران درس عبرت شد» با شلیک یک گلوله به پشت سرش او را رهسپار دیار باقی می‌کردند. گاه پیش می‌آمد که تمام مراسم- از صدور کیفرخواست تا محاکمه و اعدام- همگی در یک روز انجام می‌گرفت. معمولاً هم رسم بر این بود که خانواده محکوم به مرگ، برای تحویل گرفتن جنازه او ناگزیر می‌شدند هزینه گلوله را بپردازند. چینی‌ها ظاهراً از سال ۲۰۰۸ به این سو، روشی ملایم‌تر را به کار می‌برند؛ تزریق سم به رگ محکوم. مراسم تزریق مرگبار به طور مستقیم از برخی شبکه‌های تلویزیونی پخش می‌شود و هزاران بیننده مشتاق دارد. سازمان‌های حقوق بشری به ویژه به این اقدام دولت چین انتقاد دارند و آن را علیه کرامت انسانی مجرمان ارزیابی می‌کنند.

جیانگ شینگ چانگ قائم‌مقام دادگاه عالی خلق چین اما نظر دیگری دارد. او صراحتاً شیوه تزریق مرگبار را «انسانی‌تر» توصیف و تاکید می‌کند تزریق مرگبار به عنوان شیوه اصلی اعدام در آینده مورد استفاده قرار خواهد گرفت. جالب این است که اعدام به وسیله تزریق مرگبار دقیقاً به این دلیل که گفته می‌شود روشی بی‌رحمانه است در امریکا با مخالفت‌های جدی روبه‌رو و تقریباً منسوخ شده است. براساس آمارهای رسمی تنها در سال ۲۰۰۸ بیش از هزار و ۷۰۰ مورد اعدام در چین انجام شده است. این رقم بیش از ۷۰ در صد کل آمار اعدام‌های انجام شده در سراسر جهان است. این در حالی است که برخی ناظران تعداد واقعی اعدام‌شدگان را هشت تا ۱۰ هزار تن تخمین می‌زنند. گرچه چین اعلام کرده است از سال ۱۹۹۷ تاکنون مجازات اعدام در مورد افراد زیر سن قانونی اجرا نشده، اما سازمان عفو بین‌الملل می‌گوید در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ هر سال یک جوان زیر سن قانونی نیز در این کشور اعدام شده است. برآوردها حاکی از آن است که تعداد اعدام‌ها در چین در سال گذشته میلادی بیش از سال پیش از آن بوده است اما عفو بین‌الملل می‌گوید به دلیل مخفی‌کاری مقامات چینی قادر به اعلام رقم دقیق کشته‌شدگان نیست. این نهاد جهانی مدافع حقوق بشر در آخرین گزارش خود با اشاره به اینکه آمار مربوط به هزاران اعدام و تیرباران، هر سال در چین مخفی نگه‌داشته می‌شود، از دولت چین خواست بیش از این اعدام‌ها را «اسرار حکومتی» تلقی نکند. دولتمردان چینی می‌گویند هدف‌شان در درازمدت پایان دادن به اجرای حکم اعدام است و عملاً نیز این روند را آغاز کرده‌اند اما در عین حال تاکید می‌کنند فعلاً در مواردی که جرمی جدی صورت گرفته است، اجرای حکم اعدام برای برآورده کردن خواسته مردم چین در مورد اجرای عدالت، ضرورت دارد. در مقابل این ادعا الیور هندریش کارشناس عفو بین‌الملل پاسخ می‌دهد: «دولت چین می‌گوید از تعداد اعدام‌شدگان این کشور هر سال کم می‌شود. اگر این ادعا واقعیت دارد، چرا مسوولان چینی از افشای آمار اعدام شدگان خودداری می‌کنند؟»

از آفتابه دزدی تا جرم سیاسی

ارتکاب حدود ۷۰ نوع جرم در چین مجازات اعدام در پی دارد. این جرم‌ها بازه بزرگی از تخلف‌های نسبتاً کوچک مثل تقلب در مالیات، دزدیدن سررسیدهای مالیاتی، خراب کردن امکانات مربوط به تولید برق، فروختن داروی قلابی و... تا جرائم سنگین‌تر مانند اختلاس، پذیرفتن رشوه، قاچاق مواد مخدر، قتل و تجاوز جنسی را در بر می‌گیرد. در این میان مجرمان سیاسی همواره بخش بزرگی از قربانیان اعدام در چین را تشکیل می‌دهند اما معمولاً به دلیل بایکوت و سکوت خبری، سازمان‌ها و نهادهای مدافع حقوق بشر آمار دقیقی از تعداد این نوع اعدام‌ها در دست ندارد.

آخرین باری که خبر اعدام مخالفان نظام سیاسی چین دیوار سانسور را درهم شکست مربوط به سرکوب ناآرامی‌های مسلمانان ساکن ایالت سین کیانگ در سال گذشته است. منابع رسمی دولت چین بدون افشای هویت افراد دستگیرشده از محکومیت ۲۱ تن به اتهام دست داشتن در ناآرامی‌های ضددولتی شهر ارومچی پایتخت این ناحیه خبر دادند. همه این دادگاه‌ها بدون حضور رسانه‌ها و به صورت غیرعلنی برگزار شد به همین دلیل هنوز و پس از گذشت بیش از یک سال از آن ماجرا، تعداد دقیق اعدام‌شدگان مشخص نیست.

یک محکوم به اعدام حراج می‌شود

مقامات چینی صنعت اعدام را به حد اعلای پیشرفت خود رسانده‌اند. چین نخستین بار چهار سال پیش رسماً به وجود «توریسم پیوند اعضا» در این کشور اعتراف و تایید کرد اعضای بدن اعدام‌شدگان به خارجی‌ها فروخته می‌شود. دولت چین می‌گوید در نظر دارد فروش کلیه، کبد و دیگر اعضای بدن را ضابطه‌مند کند. معاون وزیر بهداشت این کشور اعلام کرد بیشتر عضوهای بدن که در چین فروخته می‌شود از « اجساد زندانیان اعدامی» است. معاون وزیر بهداشت چین این سخنان را برای جمعی از پزشکان پیوند اعضای بدن مطرح کرد. افزون بر این، یک سخنگوی وزارت بهداشت چین گفته است برای «اشخاص ثروتمندتر و از جمله بیماران خارجی» می‌توان نوبت را جلوتر انداخت زیرا این افراد حاضرند پول بیشتری بدهند. به نوشته روزنامه چایناديلی، بیش از ۶۵ درصد از اعضای پیوندی در چین مربوط به زندانیان اعدامی است اما به گفته سازمان غیردولتی دیده‌بان حقوق بشر، این رقم احتمالاً به ۹۰ درصد نیز می‌رسد. چین رسماً اعلام کرده از کلیه‌ها، کبد، قرنیه و سایر اعضای محکومان به اعدام استفاده می‌کند. مقامات چینی البته ادعا می‌کنند برای انجام این کار از خود زندانیان محکوم به اعدام رضایتنامه کتبی گرفته می‌شود. هیچ منبع مستقلی تاکنون این ادعا را تایید نکرده است. چین بر اساس آیین‌نامه‌ای در سال ۲۰۰۷، اهدای عضو را برای افراد بدون داشتن رابطه خانوادگی و وابستگی ممنوع کرده بود اما این کشور عملاً به علت کمبود عضو پیوندی این ممنوعیت را نقض می‌کند. بنابر آمار رسمی، سالانه تنها ۱۰ هزار عمل پیوند در این کشور انجام می‌شود در حالی که یک و نیم میلیون نفر به یک عضو پیوندی نیاز دارند. ظاهراً چینی‌ها برای بازاریابی «توریسم پیوند اعضا» برنامه‌های گسترده و بلندمدتی دارند. یکی از این برنامه‌ها برگزاری نمایشگاهی در فرانسه بود که در آن به منظور آشنایی مردم با آناتومی بدن، جسد اعدام شده محکومان چینی را می‌شکافتند و برای عموم به نمایش می‌گذاشتند. هرچند این نمایشگاه به دلیل مخالفت نهادهای حقوق بشری و مقامات قضایی فرانسه تعطیل شد.

اتوبوسی به مقصد مرگ

چینی‌ها انسان‌های صرفه‌جو و مقتصدی هستند. این ویژگی تاریخی در عصر رشد شتابان اقتصادی دیگر نه یک خصلت اخلاقی، که ضرورتی عینی است که در تمامی تار و پود دستگاه دیوانسالاری این کشور رسوخ کرده است. به این ترتیب چندان عجیب نیست که بدانیم چینی‌ها برای صرفه‌جویی در هزینه اعدام محکومان، به فکر راه چاره افتاده و اتفاقاً آن را هم پیدا کرده‌اند. از آنجا که ساختن اتاق‌های اعدام یا انتقال محکومان با تزریق سم با توجه به تشکیلات محدودی که در چین وجود دارد، گران از آب درمی‌آید، چینی‌ها به این فکر افتادند که اتوبوس‌هایی مجهز به اتاقک‌های اعدام بسازند که از شهری به شهر دیگر حرکت می‌کنند و کار اعدام را با سهولت انجام می‌دهند. نهادهای مدافع حقوق بشر و منتقدان دولت چین اما معتقدند انگیزه اصلی طراحی و ساخت اتوبوس‌های مرگ، تسهیل کار فروش اعضای بدن اعدام‌شدگان است. آنها اعتقاد دارند اتوبوس‌های مرگ در چین، باعث آسان شدن کار تهیه پیوند از جسد اعدام‌شدگان می‌شود و کار کسانی را که به طور غیرقانونی مبادرت به این کار می‌کنند، نسبت به زمانی که اعدام با سلاح گرم انجام می‌شد، بسیار آسان‌تر می‌کند. آنها پلیس، تشکیلات قضایی و بیمارستان‌های چین را متهم می‌کنند که در این کار غیرقانونی مشارکت می‌کنند و به سود هنگفتی می‌رسند. ممانعت چینی‌ها از نشان دادن اجساد اعدام‌شدگان به خانواده‌هایشان قبل از سوزانده شدن، این شک را بیشتر کرده است. مقامات چینی در مقابل می‌گویند مراسم اعدام به صورت زنده و ویدئویی برای مقامات قانونی پخش می‌شود، تا از قانونی بودن اعدام‌ها اطمینان حاصل شود.

اتوبوس‌های مرگ چین، از بیرون شبیه وسایل نقلیه معمول پلیس هستند. هزینه ساخت هر یک از آنها ۳۷ تا ۷۵ هزار دلار است و تا به حال ۴۰ عدد از این اتوبوس‌ها ساخته شده است.

ترکیب دارویی که در تزریق مرگبار از آن برای پایان دادن به زندگی محکوم به اعدام استفاده می‌شود نیز در نوع خود جالب توجه است. این دارو سه جزء دارد؛ سدیم تیوپنتال محکوم را بیهوش می‌کند، پانکرونیوم تنفس او را متوقف می‌کند و کلرید پتاسیم قلب محکوم را از کار می‌اندازد. در حال حاضر ۱۴۱ کشور عضو سازمان ملل متحد، مجازات اعدام را لغو کرده‌اند. از این میان، ۹۲ کشور، اعمال این مجازات را، نه‌تنها در زمان صلح، بلکه حتی در دوران جنگ، و بدون استثنا برای همه جرم‌ها غیرقانونی می‌دانند. بسیاری از کشورهای دیگر نیز که مجازات اعدام را به طور رسمی از قوانین خود حذف نکرده‌اند سال‌ها است که عملاً از اجرای آن خودداری می‌کنند. ترکیه یکی از این کشورهاست.

بررسی شواهد و تحقیقات انجام‌شده در رابطه با تغییرات حاصله در استفاده از مجازات اعدام و میزان آدم‌کشی نشان می‌دهد کشورهایی که عملاً یا قانوناً مجازات اعدام را فسخ کرده‌اند نباید نگران افزایش جرم و جنایت در کشور خود باشند.

برای نمونه کانادا در سال ۱۹۷۵ مجازات اعدام را از قوانین جزایی خود حذف کرد. اکنون و پس از گذشت ۳۵ سال پس از این اقدام، آمار قتل در این کشور نسبت به آن زمان بیش از ۴۰ درصد کاهش یافته است.

نگاهی به ۱۰ کشوری که با توجه به آمار اندک وقوع جرم و جنایت، امن‌ترین کشورهای جهان به شمار می‌روند نیز نتایج مشابهی در پی دارد. این کشورها عبارتند از: قبرس، دانمارک، ایسلند، ایرلند جنوبی، ژاپن، لوکزامبورگ، نیوزیلند، نروژ، سنگاپور و سوئیس.

در هیچ کدام از این کشورها مجازات اعدام اجرا نمی‌شود.

یک زن چینی پس از تزریق مرگبار

نگاه

کاربران اینترنت، مظنونان همیشگی

نزهت امیرآبادیان

جوینده همیشه یابنده نیست. به ویژه اگر در کشوری مانند چین زندگی کنید و جست‌وجویتان اینترنتی باشد. گرچه مقابله یک دولت با بیش از یک میلیارد و ۲۸۰ میلیون نفر جمعیت که بیش از ۴۲۰ میلیون نفر آنها کاربر اینترنتی هستند، بیشتر مصداق ضرب‌المثل دست بالای دست بسیار است، به نظر می‌رسد. نتایج یک تحقیق نشان داده سیستم فیلترینگ اینترنت در چین که هدفش نظارت کامل بر کاربران اینترنت در این کشور است، آنچنان که پیش از این تصور می‌شد غیرقابل نفوذ نیست. نتیجه تحقیقی که توسط محققان امریکایی در خارج از چین صورت گرفته نشان می‌دهد، فناوری‌های تعبیه‌شده در اینترنت چین در بسیاری از موارد از مسدودسازی آنچه توسط دولت نامناسب تشخیص داده می‌شود، عاجزند. مسدودسازی اینترنت که با استفاده از نرم‌افزارهای موسوم به «دیوار آتشین» صورت می‌گیرد خصوصاً زمانی که کاربران زیادی از اینترنت استفاده می‌کنند، ضعیف‌تر عمل می‌کند. سانسور در جمهوری خلق چین قوانین گسترده‌ای دارد. دولت این کشور از مدت‌ها پیش دسترسی کاربران اینترنت را به بعضی اطلاعات و سایت‌ها محدود کرده و با داشتن قوانین سختگیرانه، پلیس اینترنتی و فیلترینگ قوی ، سعی دارد فضای مجازی را تحت کنترل نگه دارد. این بازی موش و گربه‌ای است که بین کاربران و دولت چین سال‌ها در جریان است. دولت چین وب‌سایت‌هایی از قبیل فیس‌بوک، یوتیوب، و توییتر را فیلتر می‌کند از سوی دیگر کاربران سایت‌ها برنامه‌های فیلترشکن جدید می‌سازند.اما این نرم‌افزار از کجا آمده بود؟ این نرم‌افزار را گروهی چینی به‌نام فالون‌گنگ تولید کرده بود. فالون‌گنگ، یک جنبش نرم‌افزاری ضددولتی در کشور چین است که از سال ۱۳۷۸ (۱۹۹۹) و به‌رغم مخالفت‌های جدی دولت چین، همچنان به کار خود ادامه می‌دهد و به دنبال شکستن سانسورهای دولتی است. دولت چین، فالون‌گنگ را مکتب خطرناکی معرفی کرده که زندگی هزاران نفر را به تباهی کشانده است. پس از آنها، یک گروه غیرانتفاعی ضدسانسور دیگر، این نرم‌افزار را در دسترس عموم قرار داد. هم‌اینک بیش از ۳۰۰ هزار نفر در سراسر جهان از این نرم‌افزار برای مقاصد خود استفاده می‌کنند. با شروع به کار فالون‌گنگ، دولت چین ۴۰هزار نفر را به عنوان مامور سانسور در ۱۲ مرکز منطقه‌ای به‌کار گرفت و به صدها هزار دانشجو در قبال انباشتن اینترنت با پیام‌های دولتی و تحت فشار قرار دادن مخالفان دولت حقوق پرداخت کرد. مخالفان هم به این سیستم دولتی لقب «دیوار دیجیتالی برلین» داده‌اند. این گروه‌ها از تلاش‌های ضدسانسوری خود به عنوان یک ابزار سیاسی قدرتمند یاد می‌کنند. کاربران اینترنت در چین هر هفته ۱۰میلیون پیام ای‌میل و ۷۰ میلیون پیامک از گروه فالون‌گنگ دریافت می‌کنند که آنها را به استفاده از انواع رایگان نرم‌افزارهای فیلترشکن تشویق می‌کند. محققان دانشگاه تورنتو نیز سیستمی ساختند که به‌راحتی، هرکسی را از شر فیلترینگ‌های دولتی رها می‌کرد. هدف این محققان از تهیه نرم‌افزار فوق این بود که امکانی برای شرکت‌های رسانه‌ای دنیا فراهم آورند تا تولیدات دیجیتالی خود را به راحتی از طریق وب برای کاربرانی که در پس فایروال‌های دولتی گرفتارند، ارسال کنند. اما آنها تنها با درج یک جمله در وب‌سایت خود، خطر پنهان در پس این جنگ الکترونیکی خاموش را به افراد گوشزد کردند «گذشتن از سانسور ممکن است تجاوز به قانون باشد. به خطرات احتمالی و عواقب آن بیندیشید.»